

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 798

van **BRECHT WARNEZ**

datum: 6 september 2022

aan **BEN WEYTS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

Singlevriendelijk beleid - Studietoelagen en verminderd inschrijvingsgeld

Steeds meer Vlamingen zijn single. In 2020 waren 8% van de Vlaamse huishoudens alleenstaande ouders en 32% waren alleenwonenden. Het Federaal Planbureau voorziet in een stijging tot 50% tegen 2060.

De Vlaamse regelgeving is daarentegen vaak heel conservatief en is niet steeds aangepast aan de maatschappelijke realiteit waarbij singles een grote groep in de samenleving vormen. Tijdens de vergadering van de Commissie voor Binnenlands Bestuur, Gelijke Kansen en Inburgering van 22 februari 2022 gaf minister Somers aan hier samen met de Vlaamse Regering aan te willen werken.

De Vlaamse Gemeenschap reikt in bepaalde gevallen een studietoelage uit aan Vlaamse studenten. Deze toelage beoogt iedereen een gelijke kans te bieden om studies aan te vatten. De toelage betreft een pecuniaire ondersteuning aangezien de kosten van onderwijs vaak hoog kunnen oplopen. Ook voor alleenstaande ouders is de studietoelage een belangrijk middel om de studies van hun kinderen te financieren, aangezien zij er in bepaalde gevallen alleen voor komen te staan.

Na mijn schriftelijke vraag nr. 259 van 31 maart 2022 heb ik nog volgende bijkomende vragen.

1. In zijn antwoord op schriftelijke vraag nr. 259 stelt de minister dat de toelage afhankelijk is van de inkomensgrenzen en dat singles hier doorgaans een voordeel genieten. Met één inkomen zouden zij immers sneller in aanmerking komen. Graag telkens de cijfers voor de voorbije 5 jaar, per jaar in Excel.
 - a) Hoeveel aanvragen voor de studietoelagen werden ingediend? Graag een overzicht per type gezinssituatie (ten laste, gehuwde, zelfstandige, alleenstaande student). Voor de categorie 'ten laste' graag een opdeling per aantal kinderen in het gezin ten laste. Graag telkens met onderscheid tussen koppels en alleenstaanden alsook tussen kamer- en pendelstudenten.
 - b) Hoeveel aanvragen werden daadwerkelijk goedgekeurd? Graag een overzicht per type gezinssituatie (ten laste, gehuwde, zelfstandige, alleenstaande student). Voor de categorie 'ten laste' graag een opdeling per aantal kinderen in het gezin ten laste. Graag telkens met onderscheid tussen koppels en alleenstaanden alsook tussen kamer- en pendelstudenten.

- c) Wat is het gemiddeld toegekende bedrag voor de voorbije vijf jaar van de toegekende studietoelage? Graag een overzicht per type gezinssituatie (ten laste, gehuwde, zelfstandige, alleenstaande student). Voor de categorie 'ten laste' graag een opdeling per aantal kinderen in het gezin ten laste. Graag telkens met onderscheid tussen koppels en alleenstaanden.
 - d) Hoeveel uitzonderlijke toeslagen werden de voorbije vijf jaar uitgekeerd? Graag een overzicht per jaar van de voorbije vijf jaar met opdeling tussen het aantal alleenstaanden en koppels.
 - e) Is de minister daarover tevreden? Meent de minister met de huidige toekenning voldoende tegemoet te komen aan singles?
2. Bij gescheiden ouders staat de andere partner vaak ook voor een deel in voor de onderwijskosten. In bepaalde gevallen gebeurt dit spontaan en buiten de alimentatie om. Dat is echter niet altijd aan de orde.
- a) Wordt hier vandaag nog rekening mee gehouden?

Zo ja, op welke manier? Hoe staat de minister daartegenover?

Zo niet, ziet de minister kansen om via monitoring de effecten van het beleid bij de doelgroep objectief vast te stellen opdat de minister zijn beleid waar nodig zou kunnen bijsturen?
 - b) Op welke manier wordt dit in rekening gebracht bij de berekening van de toelage?
3. Het opnemen van minder dan 60 studiepunten heeft een daling van de toelage tot gevolg. Daarentegen heeft het opnemen van meer dan 60 studiepunten geen stijging van de toelage tot gevolg. Zo zal een student die 57 studiepunten opneemt zijn toelage zien dalen, maar de student die er 64 opneemt zal deze niet zien stijgen. De som van een bacheloropleiding is normaliter steeds 180, maar deze worden niet altijd gelijk over de jaren verdeeld, wat in fine leidt tot een algemene daling van de totale toelage tijdens de bacheloropleiding.
- a) Op welke manier motiveert de minister deze maatregel? Welke objectieve criteria liggen daaraan ten grondslag?
 - b) Voor gezinnen in armoede kan deze vermindering soms een groot verschil maken.

Hoe stroomlijnt de minister deze maatregel met een singlevriendelijk beleid, aangezien deze groep hiervoor net erg vatbaar is?
 - c) Denkt de minister eraan om deze maatregel bij te sturen? Graag plan van aanpak, timing en budget.
 - d) Hoe staat de minister tegenover een marge van bijvoorbeeld 5-10 studiepunten waardoor de normale schommelingen niet worden afgestraft? Of voelt hij er meer voor om enerzijds wanneer een student minder punten opneemt, dit af te straffen, maar anderzijds, wanneer de student meer punten opneemt, hiervoor extra toelage toe te kennen zodat op het einde van de rit de student krijgt waar hij recht op heeft?

4. In hetzelfde antwoord verwijst de minister ook naar het verminderd inschrijvingsgeld. Graag de cijfers voor de voorbije 5 jaar, per jaar, in Excel.
 - a) Hoeveel alleenstaande ouders konden dit verminderd inschrijvingsgeld genieten? Welk percentage maken zij uit van het totaal aantal gevallen dat deze vermindering geniet?
 - b) Hoeveel alleenstaande ouders genieten het verminderd inschrijvingsgeld die geen recht hebben op de studietoelage? Welk percentage maken zij uit van alle ouders die de vermindering genieten en geen toelage ontvangen?
 - c) Hoe evalueert de minister deze maatregel? Is de minister tevreden over de manier waarop hij de financiële draagkracht van singles ondersteunt?

5. De VVS (Vlaamse Vereniging van Studenten) wijst in haar beleidsplan op een steeds groter wordend tekort aan studentenkamers en de fors stijgende huurprijzen. Voor alleenstaanden komt dit veel harder aan. Zij moeten de steeds grotere huurkosten van de kamers alleen dragen. Ook bij het zoeken naar een kamer staan ze minder sterk aangezien ze met een beperkt budget slechts een verminderd aanbod van de markt kunnen aanspreken. Gelet op de grote concurrentie vallen ze vaker naast de boot en eindigen met een duurdere of helemaal geen kamer. Studenten die er niet in slagen een kamer te huren, komen niet in aanmerking voor de verhoogde toelage, waardoor ze financieel over minder middelen beschikken.
 - a) Veel actoren wijzen op een forse stijging van de huurprijzen.

Op welke manier zal de verhoogde toelage voor kamerstudenten deze stijging volgen?
 - b) Acht de minister de verhoogde studietoelage voor kamerstudenten nog voldoende? Ontving hij daarover reacties of aanbevelingen van belangenorganisaties?
 - c) Welke stappen onderneemt de minister om dit groeiende probleem te ondervangen van enerzijds het tekort aan aanbod en anderzijds het effect daarvan op singles? Denkt hij na om de toelage sneller te verhogen? Graag plan van aanpak, timing en budget.
 - d) Wat is de huidige stand van zaken rond dit thema? Plant de minister overleg met bepaalde actoren? Zo ja, welke en wat verwacht de minister daarvan? Wat zal de aanpak van de minister zijn?
 - e) Artikel 46 van het decreet betreffende de studiefinanciering van de Vlaamse Gemeenschap van 8 juni 2007 bepaalt: "De Vlaamse Regering onderzoekt minstens om de vijf jaar of de werkelijke kosten voor het onderhoud van [...] de student en het door hem gevolgde onderwijs aansluiten bij de uitgekeerde bedragen van de toelagen."

Zal de minister dergelijk onderzoek verrichten omtrent de stijgende huurprijzen?

6. Ontving de minister van de belangenorganisaties uit de sector enige evaluatie van de studietoelage en het verminderde inschrijvingsgeld?

- a) Wat waren de reacties uitgaande van SIHO (Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs), stuvo's (studentenvoorzieningen) en andere belangenorganisaties op de studietoelagen? Wat waren hun kritieken en aanbevelingen?
- b) Wat is de mening van de minister hierover?
- c) Ziet de minister nood aan nieuw overleg met de actoren? Zo ja, wat is de vooropgestelde timing?

BEN WEYTS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN ONDERWIJS, SPORT, DIERENWELZIJN EN VLAAMSE RAND

ANTWOORD

op vraag nr. 798 van 6 september 2022

van **BRECHT WARNEZ**

1+4. Mijn administratie rapporteert proactief over een heel aantal kenmerken van studenten die recht hebben op een studietoelage in het hoger onderwijs. Ik verwijs de Vlaamse volksvertegenwoordiger dan ook door naar de website www.studietoelagen.be, waar hij onder 'Professionals' heel wat informatie kan terugvinden.

Wat de concrete, zeer uitgebreide en gedetailleerde, vraag naar cijfers betreft. Het is geen haalbare kaart om al deze gegevens op korte termijn te verzamelen, bovendien concentreert mijn administratie zich op het ogenblik zoveel mogelijk op het snel en automatisch toekennen van de studietoelagen in het hoger onderwijs.

Deze legislatuur leverden we al een inspanning voor de automatische toekenning van de studietoelagen in het hoger onderwijs. Hierbij had én heb ik onder andere aandacht voor de verdere automatisering voor studenten in bijzonder precaire situaties, zoals studenten die op een eigen inkomen aangewezen zijn. Mijn administratie kende het voorbije academiejaar (2021-2022) aan bijna 10.000 studenten een toelage toe op basis van hun eigen inkomen (zelfstandig of alleenstaand statuut). Dat is een toename van 60% t.o.v. het einde van de vorige legislatuur (2018-2019). Dit is het resultaat van (1) doorgedreven automatisering die zorgde voor een daling van de non-take-up én (2) een gerichte uitbreiding van de doelgroep met de financiering van graduaatsopleidingen. Ik kan bevestigen dat ik als minister van Onderwijs hier zéér tevreden over ben.

2. Mijn administratie be vraagt bij gescheiden ouders steeds de student naar de ontvangen alimentatie. Ze be vraagt en verwerkt dit conform artikel 35 van het decreet betreffende de studiefinanciering van de Vlaamse Gemeenschap. In de definitie van alimentatie gaat men uit van regelmaat. Die kan ook jaarlijks zijn. Deze definitie wordt gedeeld met de definitie die de fiscus hanteert.

Sommen die voor het onderwijs éénmaal per jaar worden uitbetaald, worden dan ook meegenomen in de samenstelling van het inkomen.

3. a) Instellingen houden hier rekening mee bij het samenstellen van hun curricula. De studietoelagen zijn gebaseerd op een modeltraject van 3 x 60 studiepunten voor de bacheloropleiding. Daarbij worden een aantal beleidskeuzes gemaakt. Zo telt ook de studievoortgang van een student mee. Indien de beleidskeuze zou gemaakt worden om ook naar boven af te ronden, dan zou studieduurvertraging worden beloond, wat uiteraard niet de bedoeling is. Uit de contacten met de instellingen, of uit vorige evaluaties of beleidsadviezen is dit bovendien nog niet naar boven gekomen.

Dergelijke afronding is ook complex en vereist de nodige *checks and balances* wat betreft het studietoelagenkrediet en het jokerkrediet. Lees: een beperking van het gebruik van deze kredieten. Dat zou anders potentieel misbruikt kunnen worden om een hogere studietoelage te kunnen krijgen.

- b) De studietoelagen komt de student toe en houdt rekening met het 'gezinsbudget' waardoor dit dus inderdaad een 'singlevriendelijk beleid' is.
- c-d) Gezien dit om een uitzonderlijke situatie gaat en gezien de studentenvoorzieningen de flexibiliteit hebben om naar het individuele dossier van een student te kijken en bijkomend financiële steun te bieden indien nodig, lijkt me een wijziging zich niet op te dringen. Bovendien kunnen ook nog steeds de OCMW's bijspringen indien nodig.
5. De studietoelagen worden automatisch geïndexeerd. Dankzij deze automatische indexering worden de grootste schokken reeds opgevangen. De voorbije jaren zorgden met de Coronacrisis en de oorlog in Oekraïne voor een enorm volatiele situatie wat betreft de inkomenssituatie van (ouders en) studenten en de kosten waarmee (ouders en) studenten worden geconfronteerd. Een onderzoek verrichten in deze, hopelijk tijdelijke, verstoorde economische situatie zou tot verkeerde conclusies kunnen leiden.
6. Mijn administratie heeft zeer nauw contact met de verschillende studentenvoorzieningen van onze Vlaamse onderwijsinstellingen. Ze wisselen voortdurend verbeterideeën met elkaar uit en hebben elkaar de voorbije jaren gevonden in een partnerschap om studenten snel financieel te ondersteunen. Zo voorzien de studentenvoorzieningen o.a. in voorschotten in afwachten van de definitieve studietoelage. Mijn administratie zal die dialoog ook in de toekomst blijven aangaan. Daarnaast heeft mijn administratie vorig jaar verschillende studentensteden bezocht om studenten te helpen bij het invullen van hun aanvraag. Op die manier hebben ze ook dicht contact met de student en leren ze meer over hun dienstverlening vanuit het perspectief van de student.

De afgelopen weken heeft mijn administratie bovendien nog opleidingen voorzien voor de studentenvoorzieningen. Tot slot werden ze begin september ook nog betrokken bij de strategie voor de behandeling van de dossiers voor 2022-2023.